

Posudek na bakalářskou práci

Jan Jirousek, Rozdělená města Evropy v proměnách dějin. Srovnávací studie čtyř vybraných měst z historicko-politického hlediska, Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, 2007, 49 str.

Předkládaná práce se zaměřuje na komparaci vývoje čtyř vybraných rozdělených měst ve střední Evropě ve dvacátém století. Práce se skládá ze tří hlavních částí – v první, úvodní části, autor vymezuje téma své práce, věnuje se teoretickému vymezení pojmu „rozdělené město“ a rozboru příslušné literatury. Ve druhé části se koncentruje na faktografické představení vývoje čtyř vybraných „dvouměstí“ – Český Těšín/Cieszyn, Komárno/Komárom, Görlitz/Zgorzelec a Gorizia/Nova Goricia, přičemž je dělí na dvě dvojice podle okamžiku rozdělení původně jednotného města (po první světové válce a po druhé světové válce). Třetí část je věnována komparaci vývoje vybraných měst. Práce je ukončena závěrem.

Volba tématu práce vyplývá z dlouhodobého autorova zájmu o danou problematiku, který se pozitivně odráží v důkladné (i osobní) znalosti konkrétní situace jednotlivých sídel, stejně tak jako v bohaté sekundární literatuře, o kterou se autor opírá (navíc, oproti původním verzím práce, autor do konečné podoby bibliografie zahrnul pouze výběr nejvýznamnějších titulů, které prostudoval). Práce obsahuje řadu zajímavých postřehů z „každodenního“ života rozdělených sídel, jako například nutnost výstavby „nového“ města a paralelních městských struktur a institucí, způsobených nepromyšleným rozdělením městského organismu, či autorovo pojetí rozdělených měst v současnosti jako „laboratoře“ evropské identity.

Na druhou stranu vykazuje předkládaná práce i několik významnějších nedostatků, z části možná vyplývající i z té skutečnosti, že jsem - jako oficiální vedoucí bakalářské práce - měl možnost seznámit se s její ucelenější podobou pouze několik týdnů před termínem odevzdání (chtěl bych však připomenout, že přesto autor bakalářské práce provedl oproti těmto původním verzím řadu oprav a vylepšení).

První obecnější výhrada se týká první části práce, která stále vykazuje znaky původně zamýšleného daleko rozsáhlejšího komparačního projektu. Z těchto důvodů se v ní poněkud ztrácí jasné vymezení důvodů výběru čtyř sídel, na které se práce nakonec primárně koncentruje. Podobně neorganicky působí i řazení jednotlivých podkapitol v této části práce (tj. kap. 1-3).

Prostřední část práce, zabývající se popisem čtyř zkoumaných sídel, sklouzává na některých místech k čisté faktografii, mnohdy dokonce až k líčení kuriozit, nijak nesouvisejících s tématem práce (např. zmínka o ukrytí pokladu rakouské národní banky v Komárnu, str. 25. Opět však zdůrazňuji, že ve srovnání s původními verzemi prodělaly i tato kapitoly „pozitivní vývoj“). V tomto kontextu naopak zaráží, že v případě Komárna zcela chybí popis vývoje jeho maďarské části po roce 1945.

Ke „komfortu čtenáře“ příliš nepřispívají ani některé formulační neobratnosti (především v kapitole věnované vyrovnání s literaturou autor nesystematicky přechází od pozitivního ke kritičtějšímu hodnocení jednotlivých publikací), irituje i nadužívání grafického zvýrazňování vybraných vět či slov.

Kromě těchto spíše formálních námitek však mám i některé podstatnější obsahové připomínky. V poněkud neurovnaném závěru autor jasně neodpovídá na otázky položené

v úvodu práce: (1) „... proč došlo k rozdělení dříve jednotného města?“ (str.2) Tedy: co bylo konkrétním důvodem v jednotlivých případech? Proč byla hranice vedena mnohdy na první pohled zcela uměle? Bylo oním kritériem hledisko etnické, jednalo se o výsledek mocenské politiky, či byly hranice vedeny skutečně náhodně od „zeleného stolu“ bez ohledu na místní podmínky? Lišily se tyto důvody v jednotlivých případech? Jaké byly záměry rozhodujících politiků při dělení těchto měst? Jaké byly jejich představy a „myšlenkové zázemí“? Na str. 6 naznačovaná odpověď, že totiž „politici ve spojení s geografy po první světové válce razili myšlenku, že stabilní hranice jsou ty přirozené – tedy nejlépe ty vedoucí po hřebenech hor nebo středem řek“, nemůže, domnívám se, uspokojit. Podobně zůstává hlouběji nezodpovězena i (2) otázka po shodách či rozdílech ve vývoji měst rozdělených po první a druhé světové válce.

Tyto otázky proto předkládám autorovi práce a komisi k diskusi v rámci obhajoby.

Na základě těchto výhrad k bakalářské práci J. Jirouska je mé hodnocení poněkud rozpačité. Na jedné straně je práce, jak již bylo zmíněno, výsledkem hlubokého a dlouhodobého autorova zájmu, její téma i její rozvrh si autor stanovil samostatně – nejedná se tedy pouze o „školskou práci“, jejímž jediným účelem je splnění podmínek studia. Již tuto skutečnost je podle mého názoru nutné (i v kontextu některých jiných bakalářských prací) hodnotit pozitivně. Navíc se tento autorův zájem odrazil i v samostatném výběru a studiu příslušné odborné literatury. Na druhou stranu však není práce zcela „dotažena“.

Z těchto důvodů hodnotím předkládanou práci, která nepochybně splňuje všechny nároky kladené na bakalářskou práci, jako **velmi dobrou** – v případě výrazně úspěšné obhajoby bych však nic nenamítal ani proti konečnému hodnocení.

